

Paweł Hanclich

Podstawy prawne wspólnotowych preferencji celnych dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (Africa, Caribbean and Pacific Countries) - próba oceny Porozumienia z Cotonou i jego efektów handlowych

Streszczenie

Artykuł przedstawia historyczne ukształtowanie relacji preferencyjnohandlowych, istniejące pomiędzy Współnotą a państwami ACP w postanowieniach kolejnych konwencji z Lomé, zapewniający tym krajom jednostronny preferencyjny dostęp do ich towarów do rynków unijnych oraz wskazuje na podjętą w przepisach Porozumienia z Cotonou próbę odmiennego ukształtowania tych relacji. Zwraca się uwagę na próbę wypracowania wspólnego stanowiska państw ACP przed podpisaniem Porozumienia z Cotonou mającego zapewnić jak najdłuższy okres zagwarantowania preferencyjnego dostępu towarów pochodzących z tych państw do rynku Wspólnoty. Jednocześnie przedstawione zostały usiłowania krajów ACP w zakresie zapewnienia im dotychczasowych unijnych środków pomocowych pomimo przewidywanej w perspektywie modyfikacji relacji handlowych. Handlowych artykułów zaprezentowano dążenia Unii Europejskiej do zastąpienia istniejących jednostronnych preferencji taryfowych w dostępie do rynku unijnego towarów z państw ACP stopniowo wprowadzonymi przepisami kształtującymi nowe stosunki handlowe oparte na zasadzie wzajemności. Zasadnicza oś artykułu koncentruje się wobec postanowień Porozumienia z Cotonou wskazując na jego założenia polityczne, ustalenia w zakresie współpracy gospodarczej i handlowej, jak również zobowiązania unijne co do świadczenia pomocy na rzecz krajów ACP. Przedstawione zostało dążenie Wspólnoty do stworzenie w miejscu obecnego systemu jednostronnych preferencyjnych relacji handlowych założeń stosunków zmierzających do ukształtowania od roku 2008 stref wolnego handlu pomiędzy krajami ACP a UE. Podkreślono również oraz zaprezentowano zasadnicze założenia Porozumienia z Cotonou gwarantujące utrzymanie preferencyjnego statusu importowego dla towarów pochodzących z krajów Afryki, Karaibów oraz Pacyfiku, jak również omówiono inne postanowienia tej umowy międzynarodowej, w tym przede wszystkim odnoszące się do ustalania reguł pochodzenia towarów oraz zasad świadczenia pomocowych środków unijnych. W podsumowaniu podjęto próbę oceny zmiany relacji handlowych na linii UE-ACP przewidzianych w postanowieniach Porozumienia z Cotonou, jak również wskazano na możliwe w następnych latach wystąpienie określonych efektów handlowych spowodowanych zmianą tychże relacji.

The Legal Basis of the European Community Customs Preferences for African, Caribbean and Pacific Countries - an Evaluation of the Cotonou Agreement and Its Economic Outcome

Summary

The article cast light upon the historical development of the preferential and trade relations between the European Community and the African, Caribbean and Pacific Countries (hereafter, ACP) through the resolutions of successive Lomé Conventions offering the latter a unilateral preferential access to the EC market. Additionally, the author discusses the Cotonou Agreement and the attempt to alter the relations in question. Another issue touched upon in the article is the common stance of the ACP adopted before entering the Cotonou Agreement and aimed to secure the longest possible period of preferential access of the ACP goods to the EC market. Moreover, the article reviews the ACP endeavours to save the previous EC relief

in the wake of the anticipated alteration of the mutual trade relations. The EC attempts to replace the existing unilateral customs preferences for the ACP goods by gradually introducing the new model of trade relations based on the reciprocity principle. The keystone of the article is the deliberation on the outcome of the Cotonou Agreement with its political foundation, trade and economic cooperation agreements, and the EC obligations of providing relief to the ACP. The EC aims at shifting the existing system of unilateral and preferential trade relations towards the establishment of free trade zones between the EC and the ACP beginning with 2008. Furthermore, the article presents some fundamental provisions of the Cotonou Agreement that guarantee the maintenance of the preferential import status for the goods from the ACP and discusses other conclusions of this international agreement, including the rules for determining the goods origin and the relief from the EC resources. The article concludes with the evaluation of the alteration of trade relations between the EC and the ACP provided for in the Cotonou Agreement. Finally, the author proposes a forecast of the resultant trade effects in the years to come.

Юридические основания таможенных льгот Европейского Союза для государств Африки, Карибского бассейна и Тихого океана - проба оценки Котонуского Соглашения и его торговых эффектов

Аннотация

В статье представлено анализ исторического сформирования торговых льготных отношений между ЕС и странами соглашения Африки, Карибского бассейна и Тихого океана (далее - АКТ) (от англ. ACP - Africa, Caribbean and Pacific Countries) в постановлениях очередных соглашений из Ломе, гарантирующих этим странам односторонний льготный доступ их товаров к рынкам ЕС и пробы нового урегулирования торговых отношений в Котонуском Соглашении. Отдельное внимание посвящено пробе разработки совместной позиции стран АКТ перед подписанием Котонуского соглашения, целью которой было предоставление гарантий наиболее долгого периода льготного доступа товаров этих стран к рынку ЕС. Одновременно в статье было представлено пробы стран АКТ получения гарантий ЕС относительно финансовой помощи независимо от будущих изменений торговых отношений. В статье представлено желание Европейского Союза изменить торговые отношения основанные на одностороннем льготном доступе товаров стран АКТ к рынку ЕС на поэтапное внедрение торговой политики основанной на взаимных таможенных льготах.

Основное внимание статьи сконцентрировано на анализе постановлений Котонуского соглашения, его политических, хозяйственных и торговых целей, а также обязательств ЕС относительно предоставления финансовой помощи странам АКТ. В статье представлено действия ЕС с целью изменения сложившейся ситуации односторонних льгот и начиная с 2008 г. создания зон свободной торговли между странами ЕС и АКТ. В статье также представлено основополагающие идеи Котонуского соглашения, которые гарантируют сохранение льготного импортного статуса для товаров из стран АКТ. Также представлено другие постановления этого соглашения, в т.ч. касающиеся утверждения правил установления происхождения товаров, а также предоставления финансовой помощи ЕС. В заключении предпринято попытку оценки изменения торговых отношений на линии ЕС-АКТ в соответствии с Котонуским соглашением, а также возможных последствий изменения торговых отношений.